

boere fra forſkjellige Egne, og blandt de Gjenſtande, ſom bleve bragte paa Dmtale, var ogſaa Lyendeforholdet. Reſultatet blev imidlertid, at man fandt det rigtigſt at opfordre de forſkjellige Landboforeninger i Landet til at gjøre dette Forhuld til Gjenſtand for Drøftelse og fremkomme med Udtalelſer derom. Det er iſølge diſſe Overveielſer, antager jeg, at der er indkommet til det ærede Folkething ſaa mange Andragender fra forſkjellige Landboforeninger. Det vil imidlertid uden Tvivl findes naturligt, at Juſtitsminiſteren, der vidſte, at Sagen vilde blive gjort til Gjenſtand for Overveielſe rundt omkring i Landet i de forſkjellige Landboforeninger, maatte ønske, at ſe Reſultatet af diſſe Overveielſer, inden han fremmede Sagen for ſit Vedkommende, og at Juſtitsminiſteren fremdeles, da Reſultatet af diſſe Overveielſer blev forelagt Folkethinget og ikke Juſtitsminiſteren, maatte være opfordret til at afvente en Udtalelſe fra Folkethinget, inden han tog ſig videre af Sagen. Det er en ſaadan Udtalelſe, der nu foreligger. Efter hvad jeg har tilladt mig at bemærke, vil det alſaa kunne betragtes ſom en Selvfølge, at denne Sag vil blive gjort til Gjenſtand for en nærmere og omhyggelig Underſøgelse i Juſtitsminiſteriet, hvad enten det ærede Thing vil vedtage Udvalgets Indſtilling eller det Vædringsforſlag, der er ſtillet af et enkelt Medlem heri Thinget; og hvad enten det ærede Thing maatte ville tiltræde de Udtalelſer, der foreligge fra Udvalgets Flertals eller fra Udvalgets Mindretals Side, vil Miniſteriet i hvert Tilfælde ſøle ſig opfordret til at ſtænke denne Sag en alſidig Drøftelse og Overveielſe. Da Sagen imidlertid ſørſt ſkal til at blive gjort til Gjenſtand for denne Overveielſe fra Miniſteriets Side, vil man ligeledes finde det i ſin Ordren, antager jeg, at jeg her udtaler mig med en mulig Forſigtighed om, hvad der kan blive gjort til Gjenſtand for et eventuelt Lovforſlag fra Juſtitsminiſteriets Side, forſaavidt overhovedet Reſultatet maatte blive det, at man fra Regjeringens Side vil komme frem med et Lovforſlag. Det forekommer mig, at det forhold ſig med denne Sag ſom ofte ellers, at der er nogen Overdrivelse fra de forſkjellige Sider, men at der ogſaa er noget Sandt i, hvad der er kommet frem fra de forſkjellige Sider. Klagerne over Ulemperne eller Mislighederne ved Lyendeforholdet ere viſnok ikke ubegrundede, der er viſt nok noget Begrundet deri; men det forekommer mig, at man ved at ſøge efter Aarsagerne til det Uheldige til dels har ſøgt paa et urigtigt Sted, og at man fremdeles, naar man spørger om Midlerne til at afhjælpe diſſe Ulemper, ogſaa retter ſit Diehen i en forkert Retning. Jeg tror, det er urigtigt, naar man hovedſagelig vil ſøge Skylden til Ulemperne i den nuværende Lyendelovgivning. Jeg vil ikke benegte, at der jo vel kan være en enkelt Side i Lovgivningen, imod hvilken der kan være Noget at indvende eller Noget at rette, men

efter min Mening vil man ikke kunne forandre eller rokke ved Principerne i vor Lyendelovgivning, ſaaledes ſom de findes nedlagte i Loven af 10de Mai 1854. Jeg ſkal her dog ikke lægge Skul paa, at jeg vel kan være af den Mening, at det Skridt, man gjorde i 1867, ikke var vel overveiet, og jeg maa have Ret til at ſige dette, da jeg alle- rede dengang udtalte mig mod det paagjældende Lovforſlag, og jeg har ikke fundet Anledning til ſiden den Tid at forandre min perſonlige Anſkuelse derom. Hvorvidt en yderligere Overveielſe maatte føre til at foreſlaa en Forandring i Loven af 1867, derom forbeholder jeg mig min Mening, indtil nærmere Overveielſe har fundet Sted. En Ting er det nemlig, hvorvidt man ſkal give en Lovbeſtemmelse, en anden Ting er det, hvorvidt man ſkal tage den tilbage eller forandre den, naar den engang er kommen ind i Verden. Efter min Tro ligger Grunden til det, der kan være uheldigt i Lyendeforholdet, væſentlig i den forſkjellige ſoci- ale Tilſtand, ſom er kommen tilſtede i de ſidſte 30 Aar. Det kan ikke være anderledes, end at de forſkjellige moderne Theorier og Anſkuelser, ſom findes ikke alene i vort Fædreland, men ogſaa udenfor det, og ſom paa mange Omraader ganſke viſt kunne have fremtaldt megen Driftighed, Thærdighed og Opſving, men ſom paa den anden Side dog ogſaa kunne fremkalde mange Udſkeiſer, hvorom vi ogſaa her have ſet nogle Vidneſbyrd — det kan ikke være Andet, ſiger jeg, end at diſſe nyere Tidſtiltande ogſaa maa være trængte ind i Lyendeforholdet og have øvet ſine Virkninger der. Men mod Virkningen af, hvad jeg anſer for Tidens Udvikling, tror jeg, at det vil være en for- gjæves eller en overordentlig vanſkelig Opgave for Lovgivningsmagten at kæmpe. Naar man alſaa efter min Mening har ſøgt Aarsagen til det Uheldige paa et urigtigt Sted, vil allerede deraf frem- gaa, at jeg heller ikke tror, at man kan finde Midlerne derimod paa de Steder, hvor man har ſøgt dem. Jeg har den Opfattelse efter den Overveielſe, jeg hidtil har havt Leilighed til at ſtænke denne Sag, at der vel kan være et enkelt Punkt, hvorpaa man kan udrette Noget, men at det vil være meget uheldigt at vugge ſig i den Illuſion, at man ved at foretage en mere eller mindre om- fattende Reviſion af Lyendelovgivningen kan raade Bod paa Ulemperne ved dette Forhold. Jeg kan egentlig kun finde et Par enkelte Forhold, hvori jeg tror, der kan gjøres Noget; jeg har paapeget et Punkt, hvori jeg i alt ſald mener, at en yderligere Overveielſe kunde være paa ſin Plads; jeg ſkal paapege to andre Punkter, idet jeg, ſom ſagt, tager ethvert Forbehold med Henſyn til Prøvelse og Overveielſe. Det ene er med Henſyn til Behandlingen af Lyendefager overhovedet og den Hurtig- hed og Lethed, hvormed de kunne gjenneføres, og navnlig hvormed Eksekution kan finde Sted, og det andet Punkt er, hvad der mulig kan gjøres for at ſikke ſig imod, at en Husbond tager et Lyend